

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

H kongresu „Svobode“.

V nedeljo, 22. aprila se bo vršil delegacijski zbor »Svobode«. Namesto kakega bombastičnega članka priobčujemo programatičen članek »Kresovega« urednika. Med temi vseskozi stvarnimi in resničnimi vrsticami bodo našli vsi resni delavci ne le pozdrav zase in za svoje delo, ampak že tudi pozdrav, ki nam ga iz bodočnosti pošilja lepša svoboda, če se bomo po teh smernicah tudi resnično ravnali.

Svobodni k »Svobod«!

Čudni nazori so razširjeni med našimi sodrugji v kulturnem delavskem gibanju. N. pr. Tajnik neke krajevné politične organizacije mi je rekel: »Na »Kres« se načeloma ne narahim, ker delujem izključno le na političnem polju.« Tajnik neke strokovne centrale mi je pa povedal še lepše: »Sodrug, vaše povesti v »Kresu« so lepe, a verujte mi, da nimam časa, da bi jih bral. Pa to itak ni za nas moške; to naj čitajo ženske, da se zločejo.«

Res je, ženske bi se morale zjokati, da ne nad mojnimi povestmi, pač pa nad takšnimi socialisti, kakor sta tista dva tajnika! Kako bi mogla moja mama, ki ne zna ne čitati, ne pisati, napisati roman, komponirati simfonijo, kako bi mogel jaz, ki ne znam niti ravne črte potegniti, narisati naslikati tiste nadebudne tajnike? Daleka in strma je pot, ki vodi do tistega vrhunca, katerega mora doseči vsakdo, ki hoče uspešno politično delovati. kajti politika je takorekoč široka reka, je morje, kjer se stekajo vse reke, vsi potoki družabnega življenja. Kdor hoče biti dober politik, mora natanko poznati vse te reke, rečice, potočke. Poznati mora vse potrebe družbe, v kateri živi. Po-

litika je takorekoč krona kulture. Kdor ni hodil v kulturno šolo, ne more biti stebber te krone; kvečjemu balast je, ki na kroni sedi in jo pritiska k tlom. »Delavstvo je treba zbuditi«, mi je dejal eden od tistih dveh tajnikov!

Kaj to pomeni »zbuditi«? Ali morda razume dotičnik pod besedo »zbuditi«: spustiti tiste ogromne sile, ki so skrite v širokih masah proletariata v svet, da divjajo, da zlezejo čez bregove in poderejo tudi tiste majhne zgradbe, ki nam jih je dosedanja kultura dala? Ne zbuditi — preobraziti je treba te mase, preobraziti jih v socialistične. Preobraziti je treba te sile, da bodo tekje v ozki turbini, druga poleg druge, da bodo tvorile čudeže, liki turbinam in kanalom ki bodo v doglednem času onemogočili sušo, raztopili severni in južni pol, oplodili Saharo in dr. — Ne zbuditi jih — one so zbujene, so žive — ampak pokazati jim pot! In to je v prvi vrsti naloga delavske kulturne šole. Groba materija je živa, je sila — toda brezoblična je, ali pa jo oblikuje vladajoči svetovni nazor, t. i. kapitalistični. Te sile bo koristno porabil edino le socializem. In naša prva šola v to svrhu je kulturna socialistična organizacija. Le tak sodrug bo postal dober socialist, ki bo svoj nazor v svetu in življenju uravnal po smernicah, ki jih je v tej šoli dobil. Potem bo tudi politično delovanje drugače izgledalo — potem bo politično delovanje res krona kulture ne pa smrad in gniloba.

Tako kulturno organizacijo imamo pri nas v SDIZ »Svoboda«, si pa žal životari, mesto da bi živela. Životari pa ta organizacija zato, ker so mnogi naših »voditeljev« in »prvakov« krvavo potrebni naukov, ki bi jih tam dobili predvsem pa socialistične morale ki je duša

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Cek. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

socialistične kulture. Mnogi se norčujejo, češ, povej nam, ali ni črka a enako socialistična kakor buržujska. Res je — toda motivi, ki me ženejo, da to črko a porabim tako ali tako, so različni, in v tej razliki je bistvo. Tiste, ki so tako duhoviti, bi vprašal tako-le: »Ali priznavate, da je razlika med moralo katoliško in socialistično? Ali vidite razliko med človekom, ki vidi cilj svojemu življenju v oblakih in človekom, ki vidi cilj in smisel svojemu življenju na zemlji? Ali priznavate, da je razlika med svetovnim nazorom (in svetovni nazor je tudi kultura), ki pravi: »Poedinec je vse, družba pa le toliko vredna, kolikor koristi poedincu«, in svetovnim nazorom: »Družba je vse, poedinec pa velja le toliko, kolikor koristi družbi.« Jasno je, da se tukaj moramo ločiti, kajti kultura, ki podpira uboj, tatvino in goljufijo, ni in ne more biti naša kultura! Naša kultura je kultura neomejene pravičnosti!

To kulturo gradi naša »Svoboda«. Mnogostransko je njeno delo in naporno. Pa gre naprej kajti zemlja se vrti in solnce stoji, četudi je dejal papež, da zemlja stoji in se solnce vrti! »Svoboda« gre naprej — a šla bi bolj naprej, prišla bi bila do cilja, če bi vzgajala v prvi vrsti našo deco. Ustanoviti bi morala mladinske odseke, ki bi naj bili protiutež šoli in mnogovrstnim kapitalističnim mladinskim organizacijam, protiutež javnemu mnenju, tistemu prekletemu javnemu mnenju, ki je najboljšo orožje kapitalistične nemoralne. Manjka nam prostorov — res je to danes zato pa lahko delamo vsaj s predavanji. Za predavanja dobimo, če le hočemo, vedno prostore.

Druga važna stran je protialkoholna propaganda z vidika socialistične morale. Ta protialkoholna propaganda, ki mora biti propaganda za popolno vzdržnost

MILENIN:

Tone Seliškar: Trbovlje.

(Dalje.)

Še prej pa bi bilo dobro spregovoriti nekaj besed o naši poeziji sploh in pokazati na primeru kako muza kratkočasno sodobno človeško družbo. Zlasti je treba omeniti, da je boginja poezije docela moderno dekle in če ni drugače, gre tudi na trg, da pokaže svoje mehko telo kupcem. Da pa ne bo huda, se omejimo samo na dejstvo, o podrobnostih pa molčimo. Nekje čitamo, kako slovenski pesnik kramlja z nebeškim očetom. Naiprej ga vpraša, kako da ga je tako strašno zgnetel. Mislite si siromaka, ki ga je Bog položil v skledo in zdaj gnete njegovo onemoglo telo. Z rokami, z nogami, kar mu dopuščajo stare moči, gnete in valja nesrečno testo po globoki skledi, obrača, posiplje z moko in se v sveti jezi pripravlja, da ga

bo razvaljal. Pesnik se krči in brca, strah ga grabi pri misli, da bo moral zdaj zdaj v peč in zato javka in stoka dalje: čemu ta strast krvi, duše zvanje, mehkoba, ki se vdati hoče. Bog je neusmiljen, gnete na vso moč in pesnik čuti že mehkobo, ki se namerava pod silnim pritiskom koščenih palcev razliti kakor zaprtek, ki ga je pohodila kokoš. Samega sebe ne razume, ko vriska in obupuje, ne veruje in išče resnico, dočim mu v duši grohoče dvom. Saj pa tudi ni šala! Fant vriska, obupuje, ne veruje v resnico in išče in to vse hkratu in ne glede na žalostno dejstvo, da ga božji prsti še vedno neusmiljeno gnete. In zdajci se spomni, da se je treba Bogu pravzaprav predstaviti, da ne bo mislil, da je on čisto navadno testo. Ne, Bog obvarui, če bi bilo temu tako, potem bi mu vrisk in stok prav nič ne pomagala. Zato kliče Bogu z mogočnim basom: stoj! Če hočeš mesiti testo, izberi si na-

vadnega človeka, kar se pa tiče moje malenkosti pa stvar ni tako preprosta. Ne pozabi, da si vlihl v moje žile italško solnce. Prosim, to si dobro zapomni! Po mojih žilah ne teče kri, ampak pravo južno, vroče in povrh še italško solnce. Kaj so astronomi v primeri z menoj? Pravijo, da kroži solnce v neskončnem vsemirju, da skače naša zemlja okrog njega kakor tele okrog krave, pa vse to so le prazne marje. Moje žile so se raztegnile, solnce je zlezlo vanje in zdaj kroži po njih liki mehurček po črevesu. Pa tudi krvi mi ne primanjkuje. Asiški berač mi jo je zapustil po smrti polno skledo in pesnik Aretino, ki je živel pred štiristo leti, je videl v svojem proroškem duhu, da bom slabokrven. Pa to še ni vse. Če ne boš takoj nehal gnesti in valjati mojega telesa, se razjezim in pošljem na tvojo glavo grom, kajti sam si kriv, da sem srdit kakor Perun. Čemu si me ustvaril takega? Prej bi

med delavstvom, bo delavstvu marsikaj odkrila, o čemur se mu sedaj niti ne sanja. A delavstvo je treba pripeljati k tem predavanjem. In predavati je treba do onemoglosti. Ne pa ziniti: »Delavstvo se za to ne zanima, ne boš imel uspeha.« Kdor tako govori, ruši temelje! In to delajo mnogi naši sodrugi, ki se že »dvajset let borijo v stranki, ki vedo, kako je treba delati.« Pri tej propagandi prav lahko pokažemo na razliko med našim in kapitalističnim stališčem, kajti povedati moramo, da se borimo proti alkoholizmu zato, ker ta škoduje družbi, ne pa le poedincu. Še bolj moramo precizirati svoje stališče in reči moramo: »In tudi če bi alkohol v majhnih količinah poedincu res koristil, bi se moral vsak poedinec tej koristi odreči zaradi družbe (sicer pa: nič ne more meni resnično koristiti, kar škoduje družbi!), kajti krast ni dovoljeno, da si more to meni osebno koristiti; to škoduje mojemu sosedu tangira moralo, ki je praksa etike, dogovora sklenjenega med človeško družbo.«

Vsa predavanja morajo stremeti za tem, da parirajo silam vladajočega kapitalističnega nazora. Predavatelj mora biti odkritosrčen, mora, četudi se obsovaži pri delavstvu, bičati ta nazor, ga izruvati iz širokih mas. Verujte, kapitalistični svetovni nazor živi svoje intenzivno življenje v masah prav tako kakor v kapitalistih, ki imajo slučajno milijarde. Bičati mora ta nazor ruvati korenino za korenino na če to še tako boli. Le tako bo mogla obstati v bodočnosti resnična socialistična družba, ne pa družba »rdečih« kapitalističnih harlekinov!

Telovadne odseke imamo! Tudi tu ne gre v prvi vrsti za telovadbo! Gre za socialistično vzgojo! Telovadba mora služiti organizaciji in disciplini, brezpogojnemu pokoravanju poedinca organizaciji, predpodbli (ali podobi v malem) bodoče človeške družbe. Poleg tega mora ta odsek zaenkrat prevzeti nalogo mladinskih odsekov.

Še celo kopico drugih pododsekov imamo: dramatične knjižniške, tamburaške, pevske, športne itd. V vseh teh odsekih moramo videti rdečo nit: borba za zmago socialistične morale nad vladajočo nemoralno!

»Svoboda« bo vzgojila borce za naše druge organizacije. »Svoboda« je tisti temelj, na katerem stojijo tri sestre: politična, strokovna in gospodarska socialistična organizacija. Zato bi se morala »Svoboda« tudi gospodarsko postaviti na svo-

bil pomislil, zdaj je prepozno. Dobro si zapomni, kar sem ti povedal, in ne pozabi, da sem tudi trmast kakor suženj in krut kakor osvajač. Ti bradač — no, no, potolaži se, vseč si mi in ker si mi vžil v žile tudi nekaj kapljic krvi Bogomila, te imam celo rad, samo v peč me nikar ne porini, da se plemenita kri ne skisa.

Vso to kolobocijo zbeganih, z vinskimi hlapi prepojenih, brez vsake logčne zveze in vsebine, slučajno in brez duševnega nagiba zbranih misli, ki jih lahko s posebnim pooblastilom muze primerjamo s sračjim gnezdrom, je pesnik kronal z dočela posrečenim imenom: »Vprašanje«, Misel, ki bi jo bil lahko izrazil v treh besedah, je raztegnil na Prokrustovo posteljo in mesto da bi se ravnal po tem pravljicnem orjaku in odsekal, kar je predolgo, vleče nesrečnega trpina tako, da so se mršave noge uprle že v sosedno stanovanje. (Dalje prih.)

je lastne noge kajti, kako naj bo sicer »Svoboda« temelj vsem drugim organizacijam? Lep primer nam dajejo v tem oziru češke Delavske telovadne ednote, ki vzdržujejo samo iz dohodkov centrale približno 70 uradniških moči. Tudi pri nas pridejo še časi, ko bomo tako daleč, kajti to je vprašanje vzgoje in socialistične morale. Podružnice pa morajo uvideti, da si morajo ustvariti vire stalnih dohodkov, naučiti se morajo z dohodki gospodariti, ne pa prirežati veselice, ki imajo za posledice velikansko moralno in v večini slučajev tudi neposredno materialno izgubo.

Zavedajmo se, da je socialistična družba brez močne kulturne organizacije hiša na pesku, da so socialistične organizacije, ki se niso povzele do tega spoznanja, zapisane neoporekljivo životarjenju, ki je istovetno smrti. A. C.

Politične vesti.

+ V Belgradu je položaj zastal, ali pa se je bistveno spremenil. Prihajajo vesti, da krona na vso moč konferira z zastopniki demokratov in zemljoradnikov, da bi šli z radikalci v skupno vlado. Pod uplivom teh konferiranj so se začeli demokrati udajati, zemljoradniki pa so se že udali, čeprav so se en dan prej bali za posledice. Katera buržuijska stranka naj bi se dolgo zoperstavljala veličastni viziji debelega — mošnjčka?! Federalisti so v tej situaciji čisto iz sebe, čeprav se radikalci niso prav nič izjavili. Korošec in Spaho grozita z odhodom iz parlamenta — nov dokaz, da sta samo radi Pašića prišla. Radikalci molče, Pašić samo pravi: Ima vremena — še en teden. Saj bi tudi ne bilo nič prav imenitnega, če bi nakratko požrl zagrebški sporazum, ki mu nudi slajne konjunkturre, kakor bi mu jih že verzirani konjunkturisti in verzirani požrešneži demokrati ne hoteli nuditi. — Kralj se je udeležil krstne slave 2. polka in je med drugim rekel: Poln vere sem, da boste na moi tozadevni poziv krepko branili domovino in njeno edinstvo.

+ Nova nesramnost so napravili fašisti naši v Sarajevu. Brez vsakega poudara so streljali na bivšega poslanca prof. Jankovića, prof. Tandarića in ravnatelja zveze hrvaških kmetijskih zadrug Jurja Soća, ki je bil smrtno zadet. Teh dogodkov je že toliko, da jih skoro ne občutimo več kot najbolj lopovski kršitev državljanske svobode. To bo imelo slab konec — in fašizem se strašno moti, če meni, da zanj ne.

+ Stavka budimpeštanskih mestnih delavcev je 17. t. m. končala — brez uspeha. Krščanske strokovne organizacije ozir. njih voditelji so se zopet enkrat pokorili sklepom svojih delodajalcev, s katerimi žive v »solidarnosti«.

+ Bolgarska vlada je začela boj proti komunizmu na zelo originalen način — dati mu hoče vse pravice... V kratkem predloži zbornici zakonski načrt, ki določa, da se v vseh krajih, kjer se nahaja najmanj deset pristašev komunistične ideje, ti komunisti razlastijo s hišo, zemljo, mobilijarom, s kožo in kostmi vred. Nato se jim ustanovi krajevni svet, obstoječ iz zastopnika vlade in občine ter treh izvoljenih članov komunistov, neglede na starost in spol. Ta svet jih bo uporabljal po ruskem vzorcu. Kdor bi se med komunisti sklepom izvoljenega krajevnega sveta ne pokoril, za tega predlaga bolgarska vlada — smrtno kazen, čisto po ruskem vzorcu. Ne misli-

te, da je slab dovtip, kar vam tukaj podajamo, ampak čisto resno poročilo, posneto po brzojavki Bolgarske brzojavne agenture. Bolgarska vlada je zadela terno s tem svojim korakom, ki bi zaslužil posnemanja s strani vseh drugih vlad. Kaj bi radi načelnih in idejnih razlik pretili svojo kri, se atentirali in obešali — živimo vsak po svojih idejah. Večje demokracije ne more biti. Večje prebrisanosti tudi ne. Znamo doživeti, da se bodo v parlamentu baš komunisti uprli sovjetskemu sistemu na Bolgarskem, ker ne biti več gospodar nad svojim, ni prav prijetno za one, ki so vajeni z nekoliko frazami in par streli uničevati cele družabne sisteme. Za ljudi, ki so vajeni pripravljati novo družbo v organizaciji, za prave socialiste, bi lim bolgarske vlade seveda nič ne štel. Komunistov na Bolgarskem bo pa dosti prenehalo biti — saj na to računa zemljoradniški buržuaj.

+ Zveza narodov je otvorila v Ženevi svoja zasedanja. Najprej je bolgarski delegat Todorov zahteval rešitev bolgarskega življa v grški Traciji, kjer ga Grki sistematično in v krvi uničujejo. Grški delegat je nasproti temu ugotovil, da vpada v to zemljo in morijo grški živež bolgarski četaši. Resnica je kakor navadno na obeh straneh, ker toliko idioti so ljudje na vseh straneh še danes, da menijo s prelivanjem krvi in lopovščinami obvarovati se prelivanja krvi in lopovščin. Svet je sklenil informirati se o stvari pri svojem odposlancu za Tracijo. — Sklenil je nadalje prirediti II. mednarodno prometno konferenco v Ženevi 15. novembra t. l. — Glede trgovine z dekleti bo pozval vse države, naj tozadevna določila iz l. 1921. podpišejo. Ne bo nič, pa čeprav bi podpisale. Buržoazija ima dobiček in davek tako od trgovcev, tako od deklet — ko so že prodana.

+ V Poruhrju so zbruhnili komunistični in brezposelni nemiri. V Mühlheimu je cela revolucija, ki jo Francozi mirno opazujejo.

Dnevne vesti.

Današnji uvodnik s. A. C. je bil objavljen že 6. avgusta 1922. Opazili pa smo, da ga večina sodrugov ni čitala. Na žalost je v navadi pri takih slavnostnih prireditvah, kakor je bil takratni Vse-delavski zlet, da udeležniki nimajo časa čitati, prihodnje dni dobe pa že nove številke, stare pa ostanejo neprečitane. Če ga je pa kdo že čital in se še tudi spominja, kaj je v njem, naj se vendar potrudijo čitati ga še enkrat, hvaležen nam bo. Taki članki imajo trajno vrednost.

Iz železničarskih krogov. Izenačenje prejemkov uslužbencem pri južni železnici se je izvršilo jako famozno. Nastavljeni uslužbenci in poduradniki dobijo po 1 do 2 Din priboljška na dan. Pa to samo za svojo osebo, niti ne za družinske člane. Za odškodnino za stanarino so dobili uslužbenci na postajah 20%no povišanje temeljne plače, ki znaša od 70 do največ 200 Din mesečno. Pa tega niso dobili uslužbenci pri obratnem ravnateljstvu, kakor da tem ne bi bilo treba stanarine. Morebiti pa ne potrebujejo ti stanovanj? Neka kamarila v višjih krogih je ukrenila vse potrebno in si preskrbela stanovanjsko odškodnino, ki lavira od 6 do 10 Din dnevno. To se seveda malo bolj pozna. Pa saj pravi pregovor, da je Bog prej sam sebi brado ustvaril, potem šele drugim. Tako delajo tudi ti gospodje, ki so zlezli na najvišja mesta po milosti božji. Saj jim nismo nevoščljivi za njihove

doklade hočemo pa enake pravice vsem. Tudi mi nižji uslužbenci smo ljudje z istimi potrebami kakor vi. Vemo da si ne bomo še izvojevali dnevnih pečenk, toda hočemo pa vsaj zadosti kruha. Spravite nas iz dolgov, ki smo jih mi begunci naredili po vaši krivdi. Kje so upravičene diete, ki pritičejo evakuirancem s Primorskega in Tirolskega? Četrto leto nas že vodite za nos. Uvedli ste in že tudi izvajate črno-rumeni avstrijski sistem. Pa pazite! Mera je polna! Železničarje bo beda naučila ustvarjati zopet enotno strokovno organizacijo, ki bo ščitila njih interese — in potem ne bo več odlašanja in samih obljub — potem bodo dejanja.

Železničarska akcija. Poročali smo že, da niso bili železniški delavci deležni novih povišanj glede stanarine kakor uradništvo. Istotako jih niso dobili niti vsi poduradniki in železničarsko osebje, radi česar vlada v teh krogih veliko nezadovoljstvo. Obljube, ki jih je vlada dajala pred volitvami, so zopet enkrat padle v vodo. Delavsko osebje je že vložilo zahteve za povišanje plač, a zdaj se giblje tudi že nižje nameščenstvo. Po vsej državi pristopa osebje v organizacije, v Zagrebu pa je bil 17. t. m. velik železničarski shod, na katerem so vsi govorniki žigosali nemarnost prometnega ministrstva. Na koncu je bila sprejeta resolucija, v kateri se vsi železničarji pozivljajo k pristopu v Savez železničara. Po shodu se je spontano priredil velik demonstracijski obhod po mestu, pri čemer so demonstranti vzklikali proti prometnemu ministrstvu glasno zahtevali svoje pravice, manifestirali za Glavni radniški savez in edinstvo delavskega gibanja. Komunisti ali »nevtraleci« so skušali sicer tako shod kakor obhod razbiti, na je masa železničarjev njihovo razbijalno akcijo spremenila v jesih. Delavstvu je tudi že dovolj neresnih hokuspokusantov.

»Interreklam« v novih prostorih. Centrala znanega oglasnega zavoda »Interreklam«, d. d., se bo nahajala odslej v Palmotičevi ulici 18. Zagreb. Z združenjem obeh doslej posebe vodenih poslovalnic v Ilici in v Jurjevski ulici se bo »Interreklamova« preizkušena delavnost na reklamnem polju mogla še dovršenejše razvijati.

V budimpeštanski tvornici za celuloid je nastal strašen požar, ki je po dosedanjih vesteh zahteval 11 mrtvih in 8 težko ranjenih.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov **Peter Kozina & Ko., Tržič**, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo, **Ljubljana, Breg 20.**

Ljubljana.

Da ima ljubljanska sekcija novinarskega združenja v nedeljo 22. t. m. ob pol 11. pri Mraku občni zbor, smo slučajno zvedeli iz »Slovenca«. Mi menimo, da se v resni organizaciji občni zbori tako ne sklicujejo. In menda občiti vsakdo potrebo, da bi bila novinarska organizacija resna organizacija. Konstatiramo najprej to, da je usus sklicevati občne zборе nekoliko prej, ne ravno dva dni pred njimi. Potem imajo pravico vsi člani biti obveščeni o njih, v tem slučaju vsa uredništva, pa ne iz enega lista. Mi n. pr. nimamo urednikov pri »Slovencu« temveč pri »Napreju« in se želimo tudi nekoliko poglobiti v razmere njihove strokovne organizacije, če drugje ne, pa na občnem zboru. Tam bi znali še kaj povedati. Ker so

pa naši člani to nedeljo drugje zadržani, zahtevamo, da se nepravilno sklicani občni zbor preloži in pravilno skliče.

Delavska ljudska visoka šola. Predavanja se vrše v zbornični dvorani na univerzi in so brezplačna ter dostopna vsakomur. V nedeljo 22. t. m. ob 9. dopoldne predava g. Žgeč o temi »Proletariat in problemi njegove vzgoje«.

Prisilno cepljenje zoper koze se bo vršilo v »Mestnem domu« 25. aprila in 2. maja, za Spodnjo Šiško 26. aprila v ljudski šoli, za Vodmat 27. aprila v mestni ubožnici, za Barje 27. aprila v barjanski šoli, vsakokrat ob 4. dopoldne. Cepljenje je obvezno za necepljene otroke, za one, pri katerih je bilo ponovno cepljenje brezuspešno in za osebe, ki že pet let niso bile pod to operacijo. Pregled se bo vršil vedno teden pozneje. Prestopki se kaznujejo z globo od 5 do 250 Din oziroma z zapornikom od enega do šest tednov. Izvzeti so le oni, ki bi dokazali tehtno opravičilo (n. pr. bolezen).

Celje.

Epizoda plenarne seje obč. sveta z dne 16. aprila 1923. V času največje krize in brezposelnega stanja delavstva v Celju in okolici, je med drugim tržni odsek (krojač Bizjak in pek. mojster Janič) predlagal sklep, da se prizna lokalna potreba za podelitev gostilniške koncesije sodarju Filipu Orešniku, ki bi jo izvrševal v prostorih nekdanje gostilne »Schwarzer Adler«. Referent g. Bizjak je utemeljeval odsekov predlog s tem, da je bila tam že nekdanja gostilna itd. Obč. odb. sodr. Leskošek je govoril proti predlogu ne samo kot abstinent, ampak tudi z vidika socialne bede, v kateri se prebivalstvo zlasti delavstvo nahaja. Naglašal je, da je ne samo socialistom jasno, da obč. svet ni zato poklican, da rešuje socialno vprašanje inviduelno na ta način, da spravi dobičkaželjne ljudi od produktivnega dela k neproduktivnem. — Razlog, ki ga bodo skušali nekateri gospodje izrabiti, češ, da dajo gostilne v občini mnogo dohodkov, ne drži, ker so taki dohodki krivični. Nadaljeval je svoj govor, da so za vsakim takim dinarjem v obliki gostilniških dohodkov, debele solze delavskih žen in otrok. Mi vemo, da nam taki dohodki prinašajo zopet ogromne izdatke za vzdrževanje revežev. V Celju imamo že itak preveč gostilen, čemur je dokaz že to, da hodijo pijanci pri belem dnevu okoli. Manjka nam pa antialkoholna gostilna ali kakšna ljudska kuhinja. »Kolo jugoslov. sestra« je že pred letom zaprosilo za ustanovitev take humanitarne kuhinje, a se obrtni in tržni odsek ni pobrigal, da bi tukaj napravil nekaj koristnega za družbo. Rekel je: Gostilne bi po mojem skromnem mnenju morale biti res gostilne, ki bi opravljale svoje posle iz potrebe do človeštva in ne iz koristolovstva. Za potrebo občinstvu pa imamo že itak več ko preveč gostilen, med njimi celo takozvane »pajzelne«, ki bi jih bilo treba odpraviti in ne še nove ustanavljati. Proti potrebnim lokalom seveda nimamo ničesar, vendar smo mnenja, da bi morale biti gostilne tudi prehranjevalke, kjer bi dobil vsak čas tudi jesti in ne samo piti. Tega zagotovila pa v tem slučaju nimamo, radi tega ne bomo glasovali za predlog tržnega odseka. — Debate se je udeležil tudi g. podžupan Žabkar, kateri je rekel, da so gostilne ljudske poneumnejevalke in resnični »pajzelni«. Za predlog je glasoval samo g. Janič (SLS), vsi drugi proti. (Zopet je zmagal princip so-

cialistov. Op. poroč.). Ker je prvi prosilec nestrokovnjak propadel, je drugi, ki je bil na seji navzoč, na tistem prošnjo umaknil. O tem prosilcu bomo še pozneje spregovorili, ker je skušal kot obč. odb. izrabiti mandat za svoj invidualni dobiček, kakor je storil svoječasno pri stanovanjski komisiji, da je prišel v krasno stanovanje. — **Personalni odsek** je na isti seji predlagal 40%no povišanje mezd uradnikom in uslužbencem ter cestnim pometačem, upokojevcem pa 25%, na sedanje prejemke. Obč. odb. sodr. Leskošek je predlagal, da se naj tudi onim delavcem, ki so pri obrtništvu, dá isto povišanje kakor ostalim v obliki predujema do časa sklepanja pogodbe stavb. delavcev pri Zvezi industrijev, ki bo tudi zanje veljavna. Proti predlogu je govoril g. dr. Ogrizek, zastopnik klerikalne strokovne organizacije in podjetnik obenem. (Sijajen dokaz, kako deluje klerikalna »solidarnost« nad delavcem in podjetnikom!) Povdarjal je, da bo v treh mesecih čisto druga situacija, ter je predlagal samo 20% povišanje. Za predlog so glasovali vsi, izvzemši klerikalcev štirih po številu. (Če bo v prihodnjem obč. svetu SLS imela večino, bodo nastavljeni sledili železničarjem). H koncu se je obravnavala vloga strok. tajništva glede dopusta delavcem ter je bilo sklenjeno: Delavci, ki so že dve leti v kakem občinskem podjetju zaposleni, dobijo 7 dni dopusta, od 2—5 let 10 dni, od 5—10 let 14 dni.

Maribor.

Za sporazum. Danes 20. aprila smo prejeli iz Maribora imena zastopnikov za pogovor v Zidanem mostu 22. aprila: Andrej Bahun, železničar; Josip Ozmer, železničar; Franc Krištof, železničar; Vinko Vrankar, livar. Namestnika; Martin Bibič, strojevodja in Ignac Zupuh, železničar.

Ne vemo, ali so Mariborčani prezrli, da naj bodo zastopniki ročni delavci iz različnih strok, ali jih je sila prisilila, da so izbrali kar 5 železničarjev in le enega livarja, pa še ta ni od tam, ampak ljubljanski Korunovec. Ker ti v Ljubljani nimajo organizacije (objavili so samo Čobalovo organizacijo za svojo) in ker pri oficialni organizaciji, kjer je bil Vrankar prej organiziran (Ljubljana VII.) ni več član, v Mariboru pa ne more biti organiziran, če stanuje v Ljubljani, zato se lahko prilepi, da ga naši zastopniki odklonijo. Zato priporočamo, naj bosta namestnika tudi navzoča za vsak slučaj. V tem primeru bodo Mariborčane zastopali sami železničarji. Zdi se nam najpametnejše, da Mariborčani to popravijo, da ne bo prerekanja ne zavlačevanja, ne nepotrebnih stroškov.

Preiskavo radi volilnega proglaša je uvedlo državno pravdnštvo proti urednikom »Enakosti« in »Volksstimme«. Erzenju in Družoviču, ter proti nekaterim članom oblastnega odbora. Preiskava temelji na § 1. zakona o zaščiti države.

Radi črnih koz bodo v bližnjih dneh dostavljene vsem hišnim posestnikom oziroma oskrbnikom popisovalne pole, v katere bo treba vpisati vse hišne stanovalce in katerim bo treba priložiti izpričevala o cepljenih kozah. Ker bo treba oddati popisovalne pole v 48 urah, si naj stranke že zdaj preskrbe izpričevala. Vse osebe, ki izpričevala ne bi predložile, bodo vpisane kot necepljene.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

France je to slišal iz ust tovariša, ki je z njim vred opazoval orožne vaje. Spoznal je torej, da ima pred očmi tisto stvar, o kateri je toliko čital v časopisih, novo ljudsko armado, ki je imela rešiti svet za demokracijo! France je čital te besede in razsodil sam pri sebi, da so nova zanka za tepce. Ali zdaj vidi v četi sina predsednika Narodne banke, ki pleše na ukaze bivšega kovača in se trese pred njim.

Četa se je razprostrla in pričele so se vaje s puško. Rekruti so morali vihteti puške semintja silno naglo. »Dvignite nad glavo in doli!« — je vpil prejšnji kovač — »Pripravljeni? Začnite! Ena, dve, tri, štiri, pet, šest, sedem, osem — osem, sedem, šest, pet, štiri, tri, dve, ena!« — Delati tako hitre zamaha ni bila nobena šala. Ubogi Bučar je bil zopet s tira; revež ni mogel narediti niti pol zamaha, a kaj še, da bi bil sledil častnikovemu štetju. Gledal je obupno okrog sebe kakor preplašena ovca in poskušal in poskušal. Gledalci so pa stisnili zobe, dihanje jim je postajalo težko in njih obrazi so rdeeli.

»Puške na desno! Pripravljeni? Začnite! Ena, dve« — in tako dalje. Tedaj ga je pa mladi bankir polomil in kovač-tiran je hrumul: »Ne, ne tako. Chalmers! Ne suvajte z rokami, suvajte s puško! Čvrsto sunite od spodaj, tako! Sunite, sunite!«

Franceta je zazeblo. Na koncih pušk ni bilo sicer nič razen majhnih, črnih luknjic, ali on je vedel, kaj mora biti tam — in kaj bo tam nekega bližnjega dne. Četa se je vadila za spopad z bajoneti in mladi leesvillski fantje so imeli pred očmi dolgo, svetlo ostrino, ki se ima zasaditi v človeški drob, ko so suvali s praznimi cevmi.

»Sunite, sunite!« se je drl bivši kovač in četa je desperatno suvala s težkimi puškami, metala se na eno stran, skakaje na eni nogi. Strašno! Strašno!

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 97—98 Din, 100 avstrijskih kron 14 para. 1 češka krona 2.90—2.93 Din, 1 lira 4.85 do 4.88 Din, 100 mark 36.5—37.5 para. V Curihi stane 100 naših dinarjev 5.60 švicarskih frankov.

= Zato, ker se hladni angleški imperializem ne spušča do nepotrebnem v take neumne akcije kakor francoski, bo angleški proračun za prihodnje leto izkazoval za celih 36 milijonov funtov prebitka. Finančni minister ali, kakor ga imenujejo,

zakladni kancelar je predlagal, naj bi radi tega prebitka za toliko zmanjšali davke da bi od 36 milijonov ostala samo 2. Naši mogotci pa sklepaio istočasno idiotske vojne konvencije s Francosko in se dajo od nje opehariti za 300 milijonov frankov. Kaj sebe — ljudstvo puste opehariti!

ZA KRATEK ČAS.

»Priatelj, preskrbi mi kako stanovanje!«

Človek je žival, živeča v čredah in temeljni zakon njegove bitnosti je, da posameznik, ki ne posnema črede in ki ne dela tega, kar počenja vsa čreda z vso energijo in vročico, mora biti predmet zasmehovanja in jeze in čutiti mora zmešnjavo in tegobo v svojem srcu. To velja tudi takrat, če bi čreda ne počela nič boljšega, kakor da se napije in vpijani. Kaj šele v slučaju, če je čreda na delu, da reši demokracijo!

Upornik se lahko tolaži — in to je edina pot — da je samo on v pravem, vsi drugi so pa v krivem, in da pride nekoč dan zadoščenja za njegovo pravo mišljenje; človek, ki torej upa, da bo bodočnost aplavdirala njegova dela, še prenese zasmehovanje iz sedanjosti. Kaj pa, če človek sam dvomi — če ga straši misel, da bo bodočnost stala na strani tistih, ki danes stopajo v taktu in sujejo z bajoneti v telesa Hunov?

Ta uničujoča misel je popadla tudi Franceta, ko je videl Emila Forsterja, učečega se stopati in suvati. Emil je bil njegov junak, Emil ve o socializmu stokrat več ko on — in Emil je namenjen v vojno! Četa je odkorakala čez trg v mestno hišo in odložila puške v kleti. France je hotel govoriti z Emilom in zato je šel za rekruti. Mladi izdelovalec preprožnih vzorcev je bil seveda vesel starega prijatelja in povabil ga je na prigrizek. Ko sta korakala proti restavraciji, je France vprašal Emila, kaj pomeni to, kar je pravkar videl.

»Pomeni, da sem se odločil,« je odgovoril mladi Forster.

»Ali res pojdeš v boj proti nemškemu ljudstvu?«

»Čudno je res, kajne, toda boril se bom proti Nemcem v njihovo lastno korist. Bebel pravi v svojih spominih, da je edina pot do demokracije v avtokratičnih državah poraz na bojišču. In zdi se mi, da je Amerika pripravila ta poraz za Nemčijo.«

»Ali ti si zmerom govoril ravno nasprotno!«

»Vem; včasih se mi vidi zelo bedasto. Ampak razmere so se spremenile in nič ne pomaga mižati vpricho dejstev.«

(Dalje prih.).

»Ali misliš, da sem stanovanjska komisija?«

»Šema! Če bi to mislil, bi te ne vprašal!«

DOBER UTRINEK IZ »PROLETARCA«.

Če si vse skupaj pustil zato, ker ni sloge, je to znamenje, da sam še nisi zrel za slogo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ)
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Vabilo

na

občni zbor

Prve delavske pekarne

v Ljubljani, vp. z. z. o. z.

ki se bo vršil
ponedeljek, dne 30. aprila 1923 ob 7 zvečer
v pritličju Zadrugnega doma, Ljubljana VII.,
Žibertova ulica 269.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo o računih za leto 1922.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Sklepanje o uporabi čistega prebitka.
5. Določitev višine deležev.
6. Volitev načelstva in nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Ljubljana, dne 18. aprila 1923.

Nadzorstvo Prve delavske pekarne v Ljubljani,
J. Udovč, t. č. predsednik.

Vabilo

na

občni zbor

Stavbene in gostilniške zadruge »Delavski dom«
Jesenice (Sava),

ki se bo vršil

dne 22. aprila 1923 ob 10. dopoldne v društvenih prostorih
pri »JELENU«.

Dnevni red:

1. Poročilo predsedstva.
2. Poročilo zapisnikarja.
3. Poročilo blagajničarja in nadzorstva.
4. Volitev novega odbora.
5. Raznoterosti.

Občni zbor je sklepčen, če sta navzoči dve tretjini zadružnikov. Če ne pride na občni zbor toliko zadružnikov, kolikor jih je treba za sklepčnost, se bo vršil občni zbor pol ure pozneje z istim dnevnim redom ne glede na število navzočih zadružnikov.

Načelstvo.

Jumperji
pletene
jopice
vedno
zadnja
novost!

A. Sinkovic nasl. R. Soss, Ljubljana
Mesni trg 19.

Nogavice, rokavice!

največja izbira
pri tvrdki

A. & E. Skabernè, Ljubljana na
Mestni trg št. 10.